

tanin sille esittämän anomuksen, että hänet oikeutettaisiin kaupunkia kuulematta luovuttamaan toiselle henkilölle Töölössä olevan Ruusavillan huvilan n:o 56 hallintaoikeus, majuri Mæxmontän kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä uudisti anomuksensa, mutta lähetettyään ¹⁾ sen kamarin valtuustokin kamarin epäävän lausunnon mukaisesti hylkäsi ²⁾ anomuksen. Hakija teki sen jälkeen kamarille uuden samaa tarkoittavan anomuksen oheistaen erinäisiä todistuksia. Tähän anemukseen valtuusto kamarin sitä puollettua myöntyi ³⁾.

Rahatoimikarin puoltolauseen mukaisesti kaupunginvaltuusto oikeutti ⁴⁾ myöskin »Arbetarenes i Helsingfors byggnads aktiebolag» nimisen yhtiön kaupunkia kuulematta luovuttamaan toiselle vuokraajalle kaupungin sille vuokraaman ⁵⁾ Ruoholahdenkadun varrella sijaitsevan alueen hallintaoikeuden.

Rahatoimikamarin puoltolauseen mukaisesti kaupunginvaltuusto edelleen myönsi ⁶⁾ puuseppämestari K. H. Bärlundille yhtäläisen vapaamman hallintaoikeuden Eläintarhan huvilaan n:o 4.

Myöskin Knihdin saaren n:o 97 vuokraajalle kauppias E. Rudophille myönnettiin ⁷⁾ rahatoimikamarin puoltavan lausunnon mukaisesti vastaavasti laajennettu vuokra-alueensa hallintaoikeus.

Sirkusrakennuksen säilyttäminen Rautatientorilla. Sirkuksenjohtaja hovitallimestari G. Cinisellin maistraatille esittämän anomuksen, että hänen Rautatientorille pystyttämänsä sirkusrakennus saisi jäädä paikalleen talven yli uudestaan käytettäväksi seuraavana vuonna, kaupunginvaltuusto epäsi ⁸⁾.

3. Kaupungin omistamien talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat kysymykset.

Raatihuoneen huoneistojaon muutoksia. Maistraatti antoi kaupunginvaltuustolle esityksen raatihuoneen huoneistojaon muuttamisesta, erikokoisesti lisätilan varaamiseksi kaupunginvankilalle ja poliisivartiokonttorille. Valtuusto lähetti ⁹⁾ asian valiokuntaan, jonka neuvoteltuaan rahatoimikamarin ja v.t. kaupungininsinöörin kanssa tuli harkita koko laajuudeltaan kysymystä raatihuoneen huoneistojen sopivimmasta järjestelystä sekä muualta vuokrattavien huoneistojen tarvetta. Valiokunnan jäseniksi valittiin ¹⁰⁾ vtt Grönqvist, Ärt, Sandberg ja Numell sekä arkkitehti A. Boman, minkä lisäksi kunnallispuhemies O. L. Palmgrenia pyydettiin ottamaan osaa valiokunnan töihin.

Sen valiokunnan ehdotuksesta, joka antoi mietinnön ¹¹⁾ kaupungin vuoden 1878 tilejä koskevasta tilintarkastuskertomuksesta, kaupunginvaltuusto myöhemmin antoi ¹²⁾ uudelle valiokunnalle lisätehtäväksi harkita, miten rahatoimikamari ja rahatoimikonttori voisivat saada vierekkäin sijaitsevat huoneistot.

¹⁾ Valt. pöytäk. 20 p. toukok. 3 §. — ²⁾ S:n 17 p. kesäk. 5 §. — ³⁾ S:n 2 p. syysk. 31 §. — ⁴⁾ S:n s:n 11 §. — ⁵⁾ Ks. s. 11. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 30 p. syysk. 10 §. — ⁷⁾ S:n 18 p. marrask. 5 §. — ⁸⁾ S:n 30 p. syysk. 9 §. — ⁹⁾ S:n 4 p. marrask. 6 §. — ¹⁰⁾ S:n 18 p. marrask. 15 §. — ¹¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 21. — ¹²⁾ Valt. pöytäk. 16 p. jouluk. 3 §.

Tähän valiokuntaan lähetettiin ¹⁾ sitäpaitsi raastuvanoikeuden kolmannen osaston tekemä esitys, että sille osoitettaisiin tarkoituksenmukaisempi huoneisto kuin sillä silloin oli käytettävänä raatihuoneessa.

Lavantautitoipilaiden sijoittaminen vaivaistalon lastenkotirakennukseen. Lääkintöhallituksen alistettua kaupungissa puhjenneen lavantautikulkutaudin johdosta läänin kuvernööriin harkittavaksi, eikä kaupunkiin ensi tilassa olisi järjestettävä ylimääräistä sairaalaa lavantautipotilaille, kuvernööri oli antanut maistraatille määräyksen ryhtyä viipymättä tämän johdosta tarpeellisiin toimenpiteisiin. Maistraatin sen jälkeen pyytämässä lausunnossa terveyslautakunta huomautti m.m., että kulkutauti tosin vielä ei ollut saanut niin laajoja mittasuhteita, että se olisi tehnyt ylimääräisen sairaalan tarpeelliseksi, mutta että kaupungin, koska tauti kenties voi edelleen levitä, oli syytä harkita keinoa siinä tapauksessa pelättävissä olevan sairaalain liikakuormituksen helpottamiseksi. Koska sellainen liikakuormitus suurelta osalta aiheutuisi siitä, että lavantautipotilaat tautinsa kestätyään viipyisivät kauan sairaaloissa toipilaina, valiokunta arveli, että suotava evakuatio olisi helpoimmin ja kaupungille vähimmin kustannuksin aikaansaataavissa, jos nämä potilaat sekä yleisestä sairaalasta että kuumesairaalasta toipilasasteelle ehdittyään siirrettäisiin kaupungin työ- ja vaivaistaloon perustettuun sairaalaan, jossa oli tähän tarkoitukseen käytettävissä riittävä sijamäärä. Siinä tapauksessa olisi näiden sairaiden lääkinhoito uskottava itäisen alueen köyhäinlääkärille ja heille järjestettävä erityinen ruokatalous, jota samoin kuin heidän muutakin hoitoaan terveyslautakunnan olisi välittömästi valvottava. Vaivashoitojohtokunta antoi sen jälkeen tästä asiasta lausunnon maistraatille lausuen siinä m.m., että työ- ja vaivaistalon sairaalassa tosin sillä hetkellä oli 20 vapaata sairassijaa, mutta että johtokunta vaivashoidon kannalta ei voinut puoltaa lavantautitoipilaitten sijoittamista niille. Mahdollista oli näet, että lavantaudin tartunta heidän kauttaan leviäisi vaivaistalon henkilökuntaan, mistä voisi olla mitä vakavimmat seuraukset. Huomiotta ei ollut jätettävä sitäkään seikkaa, että kaupungin epäluuloisissa köyhissä varsin helposti voisi viritä pelko, että kaupungin viranomaiset suunnitelluilla toimenpiteillä halusivat edistää kuolevaisuutta heidän keskuudessaan. Ehdotettu puheena olevien toipilaiden erityinen ruokatalous aiheuttaisi sek in hankaluutta.

Maistraatin jätettyä asian kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi tämä ensin katsoen siihen, että ylimääräisten sairaalain tarve ainakaan toistaiseksi ei näyttänyt olevan pakottava, päätti ²⁾ ainoastaan kehoittaa terveyslautakuntaa siinä tapauksessa, että kulkutauti kaupungissa todellakin sai sellaiset mittasuhteet, että ylimääräinen sairaala kävi välttämättömäksi, antamaan asiasta uuden esityksen.

Myöhemmin, sen jälkeen kun terveyslautakunta kulkutaudin kiihdytyä oli antanut asiasta uudistetun esityksen, kaupunginvaltuusto sen ehdotuksen mukaisesti päätti ³⁾:

että työ- ja vaivaistalon sairaalasta oli enintään kolmen kuukauden ajaksi luovutettava kaksi sairassalia sekä kaksi pienehköä huonetta ja keittiö sellaisille lavantaudista toipuville, joita itse sairauden aikana oli hoidettu kuumesairaalassa tai yleisessä sairaalassa;

että itäisen alueen köyhäinlääkärin tuli huolehtia lääkinhoidosta

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. jouluk. 7 §. — ²⁾ S:n 16 p. syysk. 12 §. — ³⁾ S:n 30 p. syysk. 2 §.

tällä sairasantostolla ja saada tästä kohtuullinen korvaus ja että terveyslautakunnan hänen ehdotuksestaan tuli ottaa osastolle sairaanhoitajatar ja tarpeellinen palveluskunta;

että terveyslautakunnan yksissä neuvoin vaivahoidojohtokunnan kanssa tuli järjestää puheena olevan sairasantoston ruokatalous, jota samoin kuin muita yksityisseikkoja sillä toimivan lääkärin tuli valvoa; sekä

että osaston kustannukset oli suoritettava vuoden talousarvioon vakinaista kuumesairaalaa varten merkittyjen määrärahojen ylijäämistä ja terveyslautakunnalle annettava tehtäväksi, jos nämä osoittautuivat riittämättömiksi, siitä valtuustolle ilmoittaa.

Tämän johdosta vaivahoidojohtokunta sen ja terveyslautakunnan valtuutettujen pidettyä yhteisen neuvottelukokouksen esitti, että valtuusto muuttaisi päätöstään siten, että lavantautitoipilaitten hoitoa varten puheena olleen työ- ja vaivaistalon sairaalan huoneiston asemasta toistaiseksi saisi tyhjentää ja ottaa käytäntöön vaivaistalon alueella sijaitsevan erillisen, lastenkotina käytetyn rakennuksen, joka käsitti viisi asuinhuonetta, joista yksi tätä tarkoitusta varten sopi järjestettäväksi tilapäiseksi keittiöksi. Tähän valtuusto myöntyi¹⁾ edellyttäen, että terveyslautakunta tyytyi johtokunnan ehdottamaan muutettuun järjestelyyn.

Huoneiston vuokraaminen sotaväen majoitusta varten. Majoituslautakunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto hyväksyi²⁾ lautakunnan leskirouva M. Kleineh'n kanssa tekemän vuokrasopimuksen huoneiston luovuttamisesta vuokravuonna 1879—80 sotilashenkilöille, joilla virka-asioissa tilapäisesti kaupungissa oleskellessaan oli oikeus majoituksen saantiin. Sopimuksen mukaan oli rouva Kleineh'lle mainittuna vuokravuonna maksettava vuoden 1878—79 4,000 markasta 5,000 markkaan korotettu vuokra.

Tavarasuojain rakentaminen Eteläsatamaan. Läänin kuvernöörin vaadittua kaupunginvaltuuston lausuntoa tullinylijohdokunnan vireille paneemasta ehdotuksesta, että Eteläsatamaan rakennettaisiin kaksi tavarapaviljonkia, toinen Länt. rantakadun keittuhuoneen pohjoispuolella olevan puulaiturin pohjoispäähän, toinen sille kivistä rakennetulle laiturivarrelle, joka etelässä sulki keisarillisen palatsin ulkopuolella olevan purjeverevalkaman, valtuusto vuonna 1878 oli antanut rahatoimikamarille tehtäväksi³⁾ antaa asiasta lausunnon ja siinä ottaa huomioon myöskin sen mietinnön ja ehdotuksen, jonka eräs vuonna 1875 asetettu valiokunta⁴⁾ aikaisemmin oli antanut samasta asiasta. Tämän johdosta kamari pyysi asiasta lausunnot satamakapteenilta ja kaupungininsinööriltä. Edellinen ehdotti, että eteläinen näistä paviljongeista, joka, jos se sijoitettiin torille keittuhuoneen luo, tulisi sijaitsemaan liian kaukana, rakennettaisiin paaluille kalastajasataman eteläosan päälle ja että sen pohjoispuolelle rakennettaisiin ajorata mainitun sataman poikki ja joka sivulle työntöovent sekä että tämän paviljongin kaakkoiskulmasta luovutettaisiin neljäsosa sen koko pinta-alasta tullilaitokselle, jolle tähän osastoon erotettaisiin tulisijallinen huone; toinen paviljonki taas olisi rakennettava 50 jalkaa länteen kaatterisatamasta ja sen itäinen osa erotettava tullilaitoksen tarpeisiin, mutta muuten tämän paviljongin tulisi olla avonainen ilman sivuseiniä. Jos nämä paviljongit rakennettiin puusta ja katot rautalevystä, laski kaupungininsinööri niistä olevan kustannuksia eteläisestä paviljongista 35,000

1) Valt pöytäk. 16 p. lokak. 1 §. — 2) S:n 18 p. helmik. 6 §. — 3) Ks. 1875—78 kert. s. 346. — 4) S:n s. 42.

markkaa, mihin tuli lisäksi 8,000 markkaa ajotien kiveämisestä nupukivillä, ja pohjoisesta paviljongista 12,000 markkaa sekä lisäksi 6,000 markkaa nupukivilattiasta. Valtuustolle antamassaan omassa lausunnossaan kamari puolsi periaatteessa näiden ehdotusten hyväksymistä, mutta huomautti samalla, että runsaiden kustannusten tähden toistaiseksi olisi rakennettava ainoastaan satamakapteenin ehdottama kalastajasataman viereinen paviljonki.

Asian ensimmäisessä esittelystä kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen, että paviljongin rakentaminen kaatterisatamaan saisi jäädä toistaiseksi, mutta palautti asian muuten kamariin saadakseen tarkemman selvityksen kalastajasatamaan tulevan tavarasuojan sopivimmasta paikasta.

Uudessa lausunnossaan rahatoimikamari pysyi aikaisemmin lausumassaan käsityksessä tavarasuojan sijoittamisesta. Sen lisäksi kamari lähetti valtuustolle v.t. kaupungininsinöörin F. O. Ehrströmin laatiman piirroksen, johon oli merkitty kaksi muuta hänen tavarasuojalle ehdottamaansa paikkaa, sekä kuusi vaihtoehtoista kustannusarviota puheena olevan suojan rakentamisesta.

Asiaa uudestaan esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ lykätä sen valiokuntaan, johon valittiin ³⁾ vtt L. Th. Krogius, Svensson ja Edlund sekä kauppias O. Lindblad.

Valiokunta ei antanut mietintöä kertomusvuoden kuluessa.

Oman talon rakentaminen reaalikoululle. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1878 asettanut ⁴⁾ valiokunnan valmistelemaan kysymystä oman talon rakentamisesta reaalikoululle VII kaupunginosan korttelissa n:o 104 olevalle Korkeavuorenkadun tontille n:o 19 (osoite n:o 21). Tämän johdosta valiokunta ensin laati koulurakennuksen ohjelman, joka läheisesti liittyi oppilaitoksen kouluneuvoston tekemään ehdotukseen. Ohjelman mukaan rakennus tehtäisiin kivistä kaksi- tai kolmikerroksiseksi ja käsittäisi kuusi luokkahuonetta, joihin tultiin yhteisestä käytävästä, luonnonhistoriallisten ja fysikaalisten kokoelmain huoneet, joita kumpaakin voitiin käyttää luokkahuoneina, piirustusvälinehuoneen, voimistelusalin, yleisen kokoussalin, jota samalla käytettäisiin piirustussalina, rehtorin kansliahuoneen, opettajain huoneen, eteisen, vahtimestarin eteisen, huoneen ja keittiön sekä rengin huoneen. Arkkitehti F. A. Sjöströmin sen jälkeen valiokunnan pyynnöstä laadittua kolmet eri luonnospiirustukset rakennusta varten, valiokunta mietinnössään ⁵⁾ puolsi hyväksyttäväksi luonnosta n:o 3, jonka mukaan rakennus olisi kolmikerroksinen, kaakeliuunein lämmitettävä ja tuuletus tapahtuisi imusavupiipun välityksellä. Tämä luonnos poikkesi edellä mainitusta ohjelmasta sikäli, että m.m. luonnonhistoriallisille ja fysikaalisille kokoelmille oli varattu kummallekin eristetty huone, johon välittömästi liittyi lukusali, sekä että kellarikerrokseen oli sijoitettu kaksi huonetta ja ylimpään kerrokseen niinkään kaksi huonetta, jotka viimeksi mainitut olivat tarkoitettut naimattomien opettajain asunnoiksi. Rakennuksen kustannusarvio nousi tämän ehdotuksen mukaan 180,000 markkaan tarpeellisesta ulkohuoneesta aiheutuvia kustannuksia lukuun ottamatta. — Valiokunta ehdotti, että valtuusto pääasiassa hyväksyisi tämän suunnitelman ja kehoittaisi vuonna 1878 asettamaansa valiokuntaa ⁶⁾, jonka tuli

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. maalisk. 1 §. — ²⁾ S:n 30 p. syysk. 4 §. — ³⁾ S:n s:n 18 §. — ⁴⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 341. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 5. — ⁶⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 375.

käsitellä kysymystä suurehkon uudisrakennus- ja järjestelylainan ottamisesta, lainamäärää arvioidessaan ottamaan huomioon reaalikoulun talon rakentamiseen mainitulle tontille tarvittavan rahamäärän, arviolta 180,000 markkaa.

Valiokunnan mietintöä esitellessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ lykätä toistaiseksi pääkysymyksen käsittelyn ja pyytää siitä reaalikoulun kouluneuvoston lausuntoa, mutta valiokunnan ehdotuksesta hyväksyä maksettavaksi arkkitehti Sjöströmin luonnospiirustusten ja kustannusarvion laatimisesta esittämän laskun, 642 markkaa.

Pääkysymystä ei vuoden varrella otettu uudestaan käsiteltäväksi.

Uuden kansakoulutalon rakennuttaminen. Kaupunginvaltuusto oli ottanut ²⁾ kaupungin vuoden 1879 talousarvioon 82,000 markan määrärahan uuden kansakoulutalon ynnä tarpeellisten ulkohuoneiden teettämiseksi Malminkadun tonteille 1 ja 2 (osoitenumerot 2—4) suoritettavaksi kansakoulujen rahastoista otettavasta lainasta, minkä ohessa valtuusto oli antanut kansakoulujohtokunnalle tehtäväksi antaa laatia ehdotettujen rakennusten uudet yksityiskohtaiset piirustukset kustannusarvioineen. Koska valtuusto ei ollut hankkinut kansakoulujohtokunnan hyväksymistä mainitun rahamäärän, vaan ainoastaan aikaisemmin riittävänä pidetyn määrän, 60,000 markan, lainaamiselle, ja kun laina-aikaa ei ollut määrätty kahdeksi vuodeksi tai sitä lyhyemmäksi ajaksi, maistraatti kieltäytyi antamasta virka-apuaan valtuuston päätöksen toimeenpanemiseen. Tämä kieltäytyminen ei kuitenkaan antanut valtuustolle toimenpiteen aihetta ³⁾, koska se ei katsonut puheena olevan rahamäärän ottamisen talousarvioon merkitsevän lopullista päätöstä rahamäärän lainaamisesta, mikä päätös samoin kuin lainaehdojen tarkempi määrittäminen tuli kysymykseen vasta sen jälkeen kun lopulliset piirustukset kustannusarvioineen olivat laaditut ja kaupunginvaltuusto oli ne tarkastanut.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti kansakoulujohtokunta sittemmin antoi valtuustolle neljät mainituille tonteille kivistä rakennettavan kansakoulutalon ja sen ulkohuonerakennuksen luonnospiirustukset. Kolmet näistä oli johtokunnan kehoituksesta laatinnut arkkitehti C. Th. Höijer, neljännet filosofianmaisteri K. F. Heikel. Johtokunta puolsi osaltaan hyväksyttäväksi arkkitehti Höijerin ehdotusta n:o 3, jonka mukaan kaksikerroksinen päärakennus käsitti viisi koulusalaa, vahtimestarin huoneiston, päällysvaatehuoneen y.m. ja kivinen ulkohuonerakennus halkosuoja ja makit. Valtuuston lähetettyä ⁴⁾ asian vuonna 1878 samaa kysymystä valmistelemaan asetettuun ⁵⁾ valiokuntaan tämä yhtyi johtokunnan ehdotukseen tehtyään siihen eräitä muutoksia. Valiokunnan lausunnon mukaisesti valtuusto hyväksyi ⁶⁾ edellä mainitun piirustuksen n:o 3 siten muutettuna, että vahtimestarin asunto oli järjestettävä varsinaisen kouluhuoneiston välittömään yhteyteen, sen huoneet tehtävä matalammiksi kuin luokkahuoneet ja sen alle holvattuun kellariin järjestettävä halkosuoja, jota siinä tapauksessa ei tarvinnut sovittaa ulkohuonerakennukseen.

Koska valtuuston jäsenlukua tämän asian jatkuvaa käsittelyä varten oli lisättävä, valtuusto sen jälkeen pyysi ⁷⁾ maistraattia ryhtymään tätä tarkoittavaan toimenpiteeseen. Maistraatti ilmoitti sittemmin, että raastuvankokouksessa toimitetussa vaalissa oli valtuuston lisäjäseniksi valittu

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. helmik. 11 §. — ²⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 343. — ³⁾ Valt. pöytäk. 1 p. huhtik. 3 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. kesäk. 14 §. — ⁵⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 344. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 16 p. syysk. 13 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. lokak. 4 §.

kauppiaat W. Scharin, A. Dahl ja G. F. Stockmann, tehtailija A. H. Bade, insinööri E. L. Bergroth, eversti A. Gahmberg, kauppiaat A. F. Wasenius, ylitirehtööri S. V. Calamnius, kauppiaat A. Ferlmann, professorit R. A. Montgomery ja L. H. S. Mechelin, teurastajamestari C. Lindroth, kirjakauppiaat K. E. Holm, kollegiasessori N. C. Westermarck, merikapteeni V. R. Kählman, tirehtööri C. G. Borg, laamanni A. F. Jansson, päätoimittaja N. V. A. Löfgren, muurarimestari A. Helin, ravintoloitsija G. Blomqvist, kauppiaat E. J. Willstedt, protokollasihteeri N. Björklund, esittelijäsihteeri, vapaaherra C. V. de la Chapelle ja rakennusmestari F. Brandt. Siten lisätty kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ kokouksessaan, että ennenkuin asiassa ryhdyttiin enempään toimenpiteisiin, oli painettava ja valtuutetuille jaettava seikkaperäinen yhteenveto siinä syntyneistä asiakirjoista, minkä jälkeen asia otettaisiin uudessa kokouksessa edelleen käsiteltäväksi. Sen jälkeen kun valtuutetuille oli jaettu tällainen valtuuston sihteerin laatima yhteenveto²⁾, lisätty kaupunginvaltuusto uudessa kokouksessaan päätti³⁾:

hyväksyä varsinaisen valtuuston koulurakennusta koskevan päätöksen siten muutettuna, että rakennus oli tehtävä kolmikerroksiseksi ja ylin kerros järjestettävä pääpiirteittäin samalla tavalla kuin toinen varsinaisen kaupunginvaltuuston hyväksymässä luonnoksessa, sekä että sitäpaitsi sopivalla tavalla, esim. vahtimestarin huoneistosta erottamalla, oli järjestettävä erityinen huone opettajiston neuvottelu- ja kokoushuoneeksi;

ottaa puheena olevaa rakennusyritystä varten 100,000 markan suuruisen lainan kahta vuotta pitemmin takaisinmaksuajoin;

jättää varsinaiselle valtuustolle tehtäväksi hankkia viimeksi mainitulle päätökselle senaatin talousosaston vahvistuksen ja ratkaista kaupunkia sitovasti, keneltä ja millaisin maksuehdoin mainittu laina sopivimmin oli otettava.

Tässä yhteydessä varsinainen valtuusto päätti⁴⁾ panna seuraavaan vuoteen pöydälle tätä yritystä varten kenties tarpeellisen rakennustoimikunnan valitsemisen ja muut asiaa koskevat, lisätyn valtuuston päätöksestä aiheutuvat toimenpiteet.

Oman talon rakentaminen kansankirjastolle ja lukusalille. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1878 antanut⁵⁾ valiokunnalle, joka vuonna 1877 oli asetettu⁶⁾ käsittelemään kansankirjaston huoneistokysymystä, tehtäväksi laatia ja antaa valtuuston tutkittavaksi yleisen suunnitelman oman talon rakentamisesta mainituille laitoksille. Vuonna 1879 rahatoimikamari ilmoitti, että Helsingin anniskeluosakeyhtiön hallitus oli Helsingin kaupunkikunnalle lahjoittanut ja jo kamarin hoidettavaksi luovuttanut III kaupunginosan korttelissa n:o 49 sijaitsevan Korkeavuorenkadun talon n:o 5 (osoite n:o 43) ehdoin, että se käytettiin kaupungin kansankirjastolle ja lukusalille rakennettavan oman talon paikaksi, sekä että hallitus sitäpaitsi oli lahjoittanut kirjaston rakennusrahaston kartuttamiseksi Smk 22,550: 31 lausuen toivomuksen, että kaupungin viranomaiset ensi tilassa huolehtisivat rakennussuunnitelman toteuttamisesta ja jos mahdollista jo ennen maaliskuussa pidettävää yhtiön varsinaista yhtiökokousta antaisivat hallitukselle tulevan rakennuksen piirustukset kustannusarvioineen, niin että yhtiökokous voisi vuoden 1878 voitosta osoittaa tarkoitukseen kenties tarvittavat lisävarat.

¹⁾ Lis. valt. pöytäk. 5 p. jouluk. 1 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 23. —

³⁾ Lis. valt. pöytäk. 22 p. jouluk. 1 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 22 p. jouluk. 7 §. —

⁵⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 343. — ⁶⁾ S:n s. 250.

Tämän johdosta kaupunginvaltuusto antoi ¹⁾ edellä mainitulle valiokunnalle tehtäväksi mikäli mahdollista toimia niin, että anniskeluosakeyhtiön hallitus ennen kyseistä yhtiökokousta voi tutustua piirustuksiin ja kustannusarvioon.

Valiokunnan sen jälkeen antamassaan mietinnössä ²⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto sen jälkeen päätti ³⁾:

oman talon aikaansaamiseksi kansankirjastolle ja lukusalille lahjoitetulle tontille valita viisihenkisen rakennustoimikunnan, jonka keskusteluihin ja päätöksiin myöskin kansankirjaston kirjastonhoitajan tuli ottaa osaa;

antaa tälle rakennustoimikunnalle tehtäväksi yksissä neuvoin kansankirjaston ja lukusalin toimikunnan kanssa pääasiassa valtuuston hyväksymän yleisen suunnitelman ⁴⁾ mukaisesti laatia yksityiskohtaisen ohjelman tulevaa rakennusta varten ja tarkastaa sitä varten laaditut piirustukset; sekä

valtuuttaa rakennustoimikunnan sopivalla tavalla hankkimaan piirustukset ja kustannusarvion sekä valtuuston hyväksytyä nämä ja edellyttäen, että anniskeluosakeyhtiö myönsi rakennusrahaston lisäksi kenties tarvittavat varat, viipymättä panna rakennustyöt käyntiin.

Sen ohessa kaupunginvaltuusto valiokunnan ehdotuksesta päätti valtuuttaa rahatoimikamarin tilityksen ehdolla maksamaan lahjoitetusta talosta tältä ajalta kertyvien tulojen säästön kansankirjaston ja lukusalin toimikunnalle käytettäväksi kirjaston kartuttamiseen. Lopuksi valtuusto niinkään valiokunnan ehdotuksen mukaisesti epäsi yliopettaja F. V. Heikelin rahatoimikamarissa vireille paneman ehdotuksen, että rakennettavaan taloon tehtäisiin suurehko voimistelusal, joka etusijassa luovutettaisiin työläisvoimisteluseuroille ja kansakouluille. Rakennustoimikuntaan, jota kehoitettiin mikäli mahdollista ennen helmikuun loppua antamaan valtuustolle rakennuksen luonnospiirustukset kustannusarvioineen, valittiin ⁵⁾ jäseniksi vtt Sandberg ja Schauman, insinööri E. L. Bergroth, kansakoulun-tarkastaja, filosofianmaisteri V. W. Öhberg ja laamanni A. F. Jansson.

Arkkitehti C. Th. Höijerin sen jälkeen laadittua rakennustoimikunnan toimeksiannosta ja sen laatiman yksityiskohtaisen ohjelman pohjalle suunnitellun rakennuksen luonnospiirustukset ynnä 150,000 markkaan päättyvän likimääräisen kustannusarvion ja rakennustoimikunnan yksissä neuvoin kansankirjaston ja lukusalin toimikunnan kanssa tarkastettua ja hyväksytyä nämä ne lähetettiin kaupunginvaltuuston tutkittaviksi. Valtuusto päätti ⁶⁾ tällöin hyväksyä luonnospiirustukset sekä kehoittaa rakennustoimikuntaa näiden mukaisesti laadittamaan ja valtuustolle lähettämään rakennuksen yksityiskohtaiset piirustukset ja kustannusarvion. Siten hyväksytyjen luonnospiirustusten mukaan rakennus tehtäisiin kivistä, käsittäisi kaksi kerrosta ja aluskerroksen ja sisältäisi pääpiirteittäin valtuuston vahvistamaan yleiseen suunnitelmaan merkityt huoneistot. Tärkein poikkeus tästä suunnitelmasta oli, että toinen kirjasali ja suurempi lainaushuone oli yhdistetty yhdeksi ainoaksi suureksi saliksi.

Maistraatin ilmoitettua ⁷⁾, että Helsingin anniskeluosakeyhtiö oli vuoden 1878 voittovaroista osoittanut 50,000 markan lisämäärän kansankirjaston rakennusrahaston vahvistamiseksi, rakennustoimikunta antoi

¹⁾ Valt. pöytäk. 14 p. tammik. 8 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1. — ³⁾ Valt. pöytäk. 28 p. tammik. 1 §. — ⁴⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 343. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 28 p. tammik. 18 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. maalisk. 11 §. — ⁷⁾ S:n 13 p. toukok. 15 §.

kaupunginvaltuustolle arkkitehti Höijerin laatimat kansankirjaston ja lukusalin rakennuksen yksityiskohtaiset piirustukset, jotka oli laadittu pääasiassa edellä mainittujen luonnospiirustusten mukaisesti, ynnä kustannusarvion. Rakennustoimikunnan kirjelmän liitteenä saapui kansankirjaston kirjastonhoitajan, filosofianmaisteri G. V. Vaseniuksen antama vastalause, jossa hän ehdotti erinäisiä muutoksia tehtäväksi eri huoneitten sijoitukseen ja suuruussuhteisiin.

Rakennustoimikunnan ja vastalauseen esittäjän ehdotuksia esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ lähettää asian uuteen valiokuntaan, jolla olisi oikeus hankkia niistä lisälausuntoja asiantuntijoilta. Valiokunnan jäseniksi valittiin ²⁾ vtt Lindelöf ja Strömberg, arkkitehti A. Th. Decker, professori C. G. Estlander ja kirjastonamanuenssi R. A. Renvall.

Mietinnössään ³⁾ uusi valiokunta yksityiskohtaisesti arvosteli kumpaakin käsiteltävänä olevaa ehdotusta ja päätyi loppuarvosteluun, että vastalauseen esittäjän ehdotus tosin eräissä yksityiskohdissa oli rakennustoimikunnan ehdotusta onnistuneempi, mutta että sillä toisaalta oli eräitä varjo- puolia, ja että sen sisältämät edut toisaalta eivät olleet niin huomattavia, että niiden takia olisi ollut syytä hylätä rakennustoimikunnan ehdotusta, varsinkaan koska se täysin tyydytti tarpeen ja siinä oli tarkasti noudatettu valtuuston aikaisemmin hyväksymää ohjelmaa.

Tämän johdosta valiokunta puolsi rakennustoimikunnan enemmistön kannattaman ehdotuksen hyväksymistä.

Asiaa uudestaan esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁴⁾ rakennustoimikunnan ehdotuksen muutoksitta samalla päättäen, että kirjastonhoitaja Vaseniuksen itse painosta toimittaman vastalauseen painatuskulut oli suoritettava valtuuston käyttövaroista.

Uusien kaupustelukojujen rakentaminen n.s. narinkkamyymläin läheisyyteen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1878 kehoittanut ⁵⁾ rahatoimikamaria rakennuttamaan Kampinmalmilla olevan, kaupungin omistaman ja n. 15 kaupustelukojua käsittävän n.s. narinkkarakennuksen edustalle 20 uutta puista myyntikojua ja merkinnyt ⁶⁾ niitä ynnä niille rakennettavaa kuistikkoa sekä paikan aitaamista ja kiveämistä varten vuoden 1879 talousarvioon 27,195 markan määrärahan. Senaatin kuitenkin vuonna 1879 kieltäytyttyä hyväksymästä sen ratkaistavaksi annettuja suunnitellun rakennuksen piirustuksia, koska se käsittäisi suuremman pinta-alan kuin kaupungin rakennusjärjestyksen mukaan, jota puheena olevankin rakennusyrityksen suhteen oli noudatettava, puurakennukselle oli sallittua, kamari ehdotti mainittuihin piirustuksiin tehtäväksi erinäisiä muutoksia. Muutetun ehdotuksen mukaan jätettäisiin m.m. tontin sekä itä- että länsireunalle rakentamaton tasoitettava, mutta ei aidattava alue, jolloin uusien myymäläin lukumäärä supistuisi 12:een, edelleen tontilla jo olevan rakennuksen porraskäytävä muutettaisiin samanlaiseksi kuin tontin länsipäähän rakennettavien kojujen porraskäytävä oli ehdotettu, Simonkadun varrelle tulevan uuden rakennuksen portaikko järjestettäisiin samalla tavalla ja sekä vanhan että uuden rakennuksen vesikattoa sopivasti taitettuna jatkettaisiin niin, että se suojelisi myöskin portaat.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ hyväksyen rahatoimikamarin ehdotuksen sellaisenaan kehoittaa kamaria sen mukaisesti

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. lokak. 2 §. — ²⁾ S:n 21 p. lokak. 5 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 19. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 4 p. marrask. 19 §. — ⁵⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 346. — ⁶⁾ S:n s. 397. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 17 p. kesäk. 17 §.

laadittamaan ja toimittamaan vahvistettavaksi uudet puheena olevien myyntikojujen piirustukset.

Sitten kun kuitenkin tulipalo oli marraskuun 27 p:n vastaisena yönä hävittänyt suurimman osan vanhaa narinkkarakennusta, rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuustolle, että tämän rakennuksen ja samalle alueelle rakennettavaksi päätettyjen ¹⁾ 12 uuden puukojun sijaan sinne saisi rakentaa kivistä 40 tai 43 myymälää käsittävän ryhmän, pääasiassa v.t. kaupungininsinöörin F. O. Ehrströmin laatiman asemapiirroksen mukaisesti. Ehdotetusta uudesta rakennuksesta kamari arvioi koituvan kustannuksia n. 68,000 markkaa; jos uusien myymäläin rakentamista varten talousarvioon merkitty 27,195 markan määräraha ²⁾ käytettiin tähän tarkoitukseen ja vanhan rakennuksen palovakuutusmäärästä, 15,000 markasta, niinkuin otaksuttavaa oli, saataisiin suurin osa, tarvittaisiin rakennusyritykseen 25,000—30,000 markan lisämääräraha.

Hylätén rahatoimikamarin uuden esityksen kaupunginvaltuusto päätti ³⁾, että entinen puukojurivi oli rakennettava jotenkin entiselleen ja tällöin mikäli mahdollista käytettävä palon suhteellisen lievästi vahingoittamaa puuainetta ja rakennustyötä kiirehdittävä.

Yleisen käymälän rakentaminen. V.t. kaupungininsinöörin ehdottettua, että esplanaadiin n.s. Kappelin itäpuolelle rakennettaisiin yleinen käymälä, kaupunginvaltuusto vuoden 1880 talousarvion järjestelyn yhteydessä päätti ⁴⁾ talousarviovaliokunnan ehdotuksesta ⁵⁾ kehoittaa rahatoimikamaria antamaan valtuustolle ehdotettuun tai muuhun kamarin sopivana pitämään paikkaan rakennettavan tällaisen käymälän piirustukset kustannusarvioineen.

Poliisivartiokonttorien vastaanottohuoneistojen laajentaminen. Sitten kun kaupunginvaltuusto vuonna 1878 erään terveyslautakunnan esityksen johdosta oli asettanut ⁶⁾ valiokunnan harkitsemaan, mihin toimenpiteisiin kaupungin taholta voitaisiin ryhtyä kaupungin varattoman väestön asuntojen terveydellisten y.m. olojen parantamiseksi, valiokunta vuonna 1879 antoi asiasta mietinnön ja ehdotti siinä, että terveyslautakunnan esitys ei aiheuttaisi mitään suoranaista toimenpidettä, mutta että valtuusto hankittuaan poliisikamarin lausunnon siitä, missä määrin poliisivartiokonttorien vastaanottohuoneistoja olisi laajennettava, antaisi rahatoimikamarille tehtäväksi valtuustolle ehdottaa, mihin toimenpiteisiin tämän johdosta olisi ryhdyttävä. Valtuusto hyväksyi ⁷⁾ tämän ehdotuksen.

Kaupungin talojen korjaukset. Rahatoimikamari valtuutettiin ⁸⁾ tehdystä anomuksesta toimittamaan erinäisiä pienehköjä korjauksia pohjoisessa palotornissa ja pakkahuoneessa, joissa toimitetussa palokatselmuksessa oli todettu erinäisiä puutteellisuuksia.

Ikkunaluukkujen asettaminen venäläiseen teatteritaloon. Sen johdosta, että kaupunginvaltuusto luovuttaessaan tontin venäläisen teatteritalon rakennuspaikaksi m.m. oli määrännyt ⁹⁾, että rakennuksen ikkunoihin ulkopuolelle oli laitettava rautaluukut, teatteritalon rakennustoimikunta oli läänin maaherralta pyytänyt tarkempaa ohjetta siitä, miten nämä luukut oli järjestettävä. Maistraatin sen jälkeen annettua valtuustolle tehtäväksi antaa kuvernöörille pyydytetyt tiedot, valtuusto lähetti ¹⁰⁾ asiakirjat rahatoimi-

¹⁾ Ks. ed. siv. — ²⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 397. — ³⁾ Valt. pöytäk. 9 p. jouluk. 1 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. jouluk. 4 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — ⁶⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 405. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 22 p. huhtik. 25 §. — ⁸⁾ S:n 18 p. marrask. 7 §. — ⁹⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 103. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 1 p. huhtik. 9 §.

kamariin, jonka tuli tiedustella kaupungininsinöörin mielipidettä asiasta. Lausunnossaan tämä huomautti, että hän ottaen huomioon teatteritaloa lähinnä olevien rakennusten vähäisen korkeuden ja niiden etäisyyden teatterista sekä koska teatteritalon ympärille tulisi puuistutuksia, piti rautaluukkujen asettamista jotenkin tarpeettomana. Jos ne sijoitettaisiin ikkunain ulkopuolelle, ne sitäpaitsi suuresti rumentaisivat osaa teatterin julkisivuista; jos ne taas asetettaisiin ikkunain sisäpuolelle, niistä ei olisi tarkoitettua hyötyä, vaan ne tulipalon sattuessa päinvastoin voisivat olla esteeksi tulensammutustyölle. Sen varalta, että luukut tulisivat ikkunain ulkopuolelle, kaupungininsinööri kuitenkin antoi eräitä ohjeita siitä, miten ne sopivimmin olisi järjestettävä. Rahatoimikamarin pääasiallisesti yhdyttyä kaupungininsinöörin käsitykseen valtuusto kamarin ehdotuksen mukaisesti päätti ¹⁾ lausunnossaan ilmoittaa, että koska puheena olevien luukkujen poisjättämisestä ei näyttänyt koituvan mainittavaa vaaraa, tulenvaaran ehkäisemiseksi kun oli ryhdytty erinäisiin muihin varovaisuustoimenpiteisiin, ja ne joka tapauksessa rumentaisivat teatterin julkisivua, kaupunginvaltuusto oli katsonut voivansa oikeuttaa asianomaiset harkintansa mukaan joko asettamaan rakennukseen ikkunaluukut, silloin noudattaen kaupungininsinöörin antamia ohjeita, tai jättämään ne asettamatta.

4. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Toimenpiteitä vesijohdon katselmuksen johdosta. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1878 kaupungin vesijohdon loppukatselmuksen tapahduttua asettanut ²⁾ valiokunnan, jonka tuli ehdottaa, mihin toimenpiteisiin kaupunginvaltuuston olisi ryhdyttävä katselmuksien kertomuksissa ³⁾ esitettyjen, kuuteen kohtaan koottujen huomautusten johdosta. Sen ohessa valtuusto oli antanut ⁴⁾ vesijohtotöiden valvontalautakunnalle tehtäväksi tutkia putkien syvyyttä kaupungin alueelle ennen vesijohdon ostoa lasketuissa putkiverkon osissa.

Otettuaan vastaan katselmuksiasiakirjan, joka käsitti mainitun tutkimuksen tuloksen, valvontalautakunnan laatiman laskelman niistä kustannuksista, jotka aiheutuisivat tutkimuksessa matalammalle lasketuiksi todettujen putkien laskemisesta uudelleen 6 jalan syvyyteen, sekä insinööri R. Huberin Neptun-yhtiön edustajana sanotulle lautakunnalle antaman selityksen, valiokunta vuonna 1879 antoi valtuustolle mietintönsä ⁵⁾ asiasta. Valiokunta lausui siinä m. m., että 1, 2, 4 ja 5 ³⁾ kohdan huomautusten sen mielestä ei tullut aiheuttaa toimenpiteitä; Neptun-yhtiön korjattua niissä esitetyt puutteet ja katselmuksien toimitettua niiden suhteen uuden katselmuksen, joka ei antanut aihetta muistutuksiin, ei mikään estänyt näiden vesijohdon osain hyväksymistä. — Kohdassa 3 lausuttu huomautus, että sekä pääputkiverkko että jakeluputket osaksi oli laskettu toimilupasopimuksessa määrättyä 6 jalan syvyyttä matalammalle, oli toimitetusta tutkimuksesta saanut uutta valaistusta. Oli näet todettu, että ainoastaan 22 % ennen vesijohdon ostoa lasketuista putkista oli 6 jalkaa tai enemmän maanpinnan alapuolella, kun taas 23 % :lla syvyys oli 6 jalasta 5 jalkaan 10 tuumaan, 53 % :lla 5 jalasta 10 tuumasta 5 jalkaan ja 2 % :lla alle 5 jalan,

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. huhtik. 8 §. — ²⁾ Ks. 1875—78 kert. s. 349. — ³⁾ S:n s. 350. — ⁴⁾ S:n s. 351. — ⁵⁾ Painettu vuonna 1878 ilman järjestysnumeroa.